

Nr 220.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 24 maj 1912.
» » » i Andra kammaren den 28 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse af utländsk vara, dels ock en i ämnet väckt motion.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 44.)

Till Konungen.

Genom proposition, nr 148, af den 22 mars 1912 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse af utländsk vara.

I anledning af berörda proposition har inom Riksdagen väckts motion, i hvilken hemställts, att Riksdagen ville i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående lämpligheten af kreditupplagsinstitutionens införande samt för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill denna utredning kunde föranleda.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 14 saml. 58 häft. (Nr 220.) 1

Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition afser, i likhet med Eders Kungl. Maj:ts i propositionen nr 121 likaledes af den 22 mars 1912 framställda, af Riksdagen i hufvudsak godkända förslag till förordning om frilager, att möjliggöra upparbetandet af en kraftig transit-handel. Men under det att begagnandet af frilager — liksom i ännu högre grad anlitaandet af frihamn — förutsätter en affär, som nått en betydande omfattning och förfogar öfver afsevärdt kapital, är nu ifrågasatta tullrestitutionsförfarande ägnadt att utgöra ett stöd äfven för sådana affärsidkare, som äro i tillfälle att endast i mera blygsam skala drifva transithandel. Såsom ett komplement till frilagret och frihamnen torde därför tullrestitutionen enligt föreliggande förslag kunna hafva sin betydelse, allrahelst det torde vara att förutse, att, med den jämförelsevis ringa utveckling vår egentliga transithandel hittills nått, relativt få firmor skola för närvarande vara i stånd att bära de med användandet af frihamn och frilager förenade kostnader. Det nu ifrågasatta restitutionsförfarandet bör därför kunna hafva en uppgift att fylla äfven såsom banande väg för ett allt mer ökad anlitaande af frihamn och frilager.

Gifvet är, att införandet af ett tullrestitutionsförfarande, enligt hvilket, på sätt i föreliggande proposition föreslås, godset efter införseln är i ägarens förvar, undandraget all tillsyn från tullverkets sida, och där krafvet på den materiella identiteten mellan införd och utförd vara är uppgifvet, kan innebära vådor för ej mindre statens intresse i fråga om tullinkomsterna än äfven den inhemska industrins berättigade kraf på effektiviteten af gällande tullsatser. Riksdagen har då velat se till, huruvida författningsförslaget å ena sidan uppfyller de fordringar, som med hänsyn till institutets uppgift att på ofvan angifna sätt befrämja transit-handeln böra ställas på detsamma, och å andra sidan lämnar tillfredsställande skydd åt berörda såväl statens som enskildas intressen.

Ur den förra af nu angifna synpunkter har Riksdagen ansett det vara angeläget, att tillträde till förfarandets anlitaande beredes icke blott den till betydande omfattning redan hunna affärsverksamheten utan äfven den, som med goda förutsättningar att nå en sådan utveckling ännu befinner sig på ett mera blygsamt stadium. I § 2 af författningsförslaget förekommer emellertid en bestämmelse, som synes kunna lägga hinder i vägen för en sådan tillämpning. Bland de förutsättningar, hvilka enligt berörda paragraf krävas af den, som skall kunna erhålla rätt att begagna sig af den ifrågasatta tullrestitutionen, nämnes, bland annat, den att han »drifver affärer med utländska varor i betydande omfattning». Tydligt är denna bestämmelse föreslagen särskildt med tanke därpå, att

restitutionsförfarandet ställer stora fordringar på dem, som däraf begagna sig, icke blott i fråga om personlig redbarhet och vederhäftighet utan äfven beträffande den soliditet, som grundar sig på en väl upparbetad affär. Utan att underskatta detta skäl finner Riksdagen, att den ifrågasatta bestämmelsen allt för snävt begränsar möjligheten att komma i åtnjutande af tullrestitution. Särskildt förtjänar framhållas, att sådant tillträde äfven bör kunna medgifvas den, som drifver handel hufvudsakligen eller uteslutande med svenska varor, men för att fullständiga sitt varusortiment önskar upptaga äfven utländska artiklar och därvid finner fördelaktigt att för en börjande transithandel begagna sig af tullrestitution. De öfriga villkor, som i nämnda § 2 föreskrifvas, nämligen att handelsidkare skall vara känd såsom synnerligen redbar och solid samt i öfrigt pröfvas vara lämplig, har Riksdagen funnit erbjuda generaltullstyrelsen tillräckligt stöd för att på ett betryggande sätt handhafva sin uppgift att meddela tillstånd till tullrestitutions åtnjutande. Riksdagen har därför ansett, att förstnämnda, i förslaget upptagna villkor bör uteslutas.

I öfrigt har Riksdagen funnit Eders Kungl. Maj:ts förslag fullt tillfredsställa de kraf, som för transithandelns tillgodoseende böra ställas på detsamma.

Riksdagen har vidare, såsom ofvan är antydt, velat se till, huruvida förslaget är ägnadt att å ena sidan bereda staten tillfredsställande garanti mot missbruk och å andra sidan förebygga, att den utländska konkurrerande industrin i tullrestitutionsförfarandet erhåller ett medel i kampen mot den inhemska.

I fråga om tillgodoseendet af statens intresse äro i förslaget att märka hufvudsakligen bestämmelserna, dels därom att tillstånd till tullrestitutions erhållande skall enligt vissa grunder meddelas af generaltullstyrelsen, dels ock om de under edlig förpliktelse afgifna försäkringar, som exportangifningsinlagan skall innehålla. Med den föreslagna anordningen af förevarande institut torde den hufvudsakliga garantin mot missbruk och bedrägligt förfarande icke kunna sökas annorstädes än i den personliga och ekonomiska vederhäftigheten hos dem, som däraf få begagna sig. Vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl ej mindre till hvad Riksdagen beträffande de allmänna förutsättningarna för tillståndets meddelande ofvan uttalat, än äfven därtill att enligt förslaget Eders Kungl. Maj:t äger meddela närmare bestämmelser för bevarande af kronans rätt och för vinnande af ordning och säkerhet vid restitutions åtnjutande, har Riksdagen funnit, att förslaget erbjuder stats-

verket den säkerhet, som med restitutionsförfarandets allmänna anordning torde kunna åstadkommas. Dock synes för vissa slag af varor en i någon mån skärpt kontroll kunna åvägbringas. Till frågan härom skall Riksdagen här nedan i annat sammanhang återkomma.

Vidkommande härefter den inhemska industrins berättigade anspråk på skydd mot de faror för den utländska konkurrensens underlättande, som tullrestitutionsinstitutet kan innebära, torde desamma hufvudsakligen hafva vunnit beaktande i de bestämmelser, enligt hvilka dels med afseende å vissa varor möjlighet att vinna tullrestitution är utesluten, dels Kungl. Maj:t skall äga i öfrigt bestämma, för hvilka varor rätt till restitution må åtnjutas.

Då det icke torde låta sig göra att för någon längre tid framåt fastställa, för hvilka varor sådan rätt icke får meddelas, finner Riksdagen välbetänkt att åt Kungl. Maj:t förbehålla största delen af bestämmanderätten häröfver. En förteckning öfver sådana varor kan nämligen med korta mellantider behöfva kompletteras, i den mån den utländska konkurrensen därtill gifver anledning. För att Kungl. Maj:t må blifva i tillfälle att på ett för industrin betryggande sätt meddela bestämmelser i ifrågavarande hänseende, torde emellertid samverkan med industrins målsmän vara oundgängligen nödvändig. Riksdagen är också förvissad därom, att Eders Kungl. Maj:t icke skall underlåta att vid sådana bestämmelsers utfärdande bereda de i hvarje särskildt fall berörda industriernas idkare eller andra företrädare tillfälle att yttra sig.

Beträffande vissa varor, hvilkas uteslutande från restitutionsförfarandet väl icke kan anses påkalladt, torde dock särskilda villkor kunna fastställas, hvilkas uppfyllande utgör förutsättning för tullrestitutions åtnjutande. Sådana villkor skulle afse kontroll därå, att de varor, som med anspråk på tullrestitution utföras, äro införda från utlandet och icke tillverkade inom landet. Tydligen föreligger nämligen den möjligheten, att varor, som importerats med angifvet anspråk på tullrestitution vid utförandet, säljas inom landet och i deras ställe produkter af inhemska tillverkning af enahanda eller liknande slag exporteras med åtnjutande af den för de utländska varorna betingade restitutionen. Genom ett sådant förfarande skulle å ena sidan staten gå miste om tullafgifterna för den importerade varumängden och å andra sidan exportören obehörigen gynnas. Såväl i statens som den inhemska industrins intresse torde därför villkor af antydd art böra af Eders Kungl. Maj:t fastställas, i den mån sådant kan för vissa varuslag visa sig erforderligt. Riksdagen har i berörda syfte beslutat en ändrad affattning af 3 § i författningsförslaget.

Med denna kompletterande bestämmelse torde förslaget äfven ur

den svenska industrins synpunkt kunna anses tillfredsställa billiga kraf på skydd och säkerhet.

I öfrigt har Riksdagen endast i en punkt funnit anledning att göra ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag. Andra stycket i § 3 innehåller bestämmelsen, att Kungl. Maj:t äger bestämma, i hvilka af rikets städer med tullkammare rätten till restitution må tillerkännas handelsidkare. Denna föreskrift synes icke stå i full öfverensstämmelse med principen, att affärsidkares personliga kvalifikationer skola vara bestämmande för meddelande af tillstånd att åtnjuta förmånen af tullrestitution. Af denna anledning har Riksdagen funnit sig böra af angifna bestämmelse bibehålla endast hvad i densamma synes vara det väsentliga, nämligen att rätt till restitution endast må tillerkännas å plats, där tullkammare finnes.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag kan rätt till restitution medgifvas, ej mindre då varan införts direkte från utlandet eller från frihamn än äfven då den uttagits från transitupplag eller ankommit såsom omedelbar transitförsändning. Däremot kan medgifvandet icke afse gods, som uttagits från nederlag. Till motivering af den sistnämnda inskränkingen anför departementschefen, att packhusbehandlingen af på nederlag upplagdt gods skett redan före dess uppläggning på nederlaget och att man därvid icke haft anledning att vidtaga de speciella åtgärder, som skulle föranledas af anmälan om godsets tillämnade återutförsel. Hvad departementschefen sålunda uttalat är otvifvelaktigt afgörande för att rätt till restitution icke nu medgifves för gods, som uttagits från nederlag. Men något principiellt skäl att från restitutionsförfarandet uteslänga sådant gods torde icke ligga däri, liksom Riksdagen icke heller eljest kunnat finna, att ur principiell synpunkt hinder bör möta för en sådan utvidgning af tullrestitutionsinstitutet, att äfven nederlagsgods kunde blifva föremål för restitution. Och då å andra sidan en sådan utvidgning torde kunna betecknas såsom för handeln synnerligen önskvärd, har Riksdagen funnit sig böra hos Eders Kungl. Maj:t begära utredning af frågan, huruvida vid uppläggande af gods å nederlag sådan kontroll kan erhållas, att tullen kan vid godsets utförande restitueras, äfvensom att, därest utredningen därtill gifver anledning, förslag till bestämmelser i sådant syfte måtte föreläggas Riksdagen.

De enligt nu gällande tullagstiftning medgifna undantagen från

de allmänna reglerna om tullavgifts erläggande återfinnas hufvudsakligen dels i tulltaxeförordningen, dels i förordningen den 18 september 1874 angående frilager för proviantering af fartyg i Öresund, dels ock i förordningen den 15 november 1907 om frihamn. När de af Riksdagen i hufvudsak godkända förslagen om frilager och provianteringsfrilager samt, enligt nu ifrågavarande proposition, tullrestitution föranleda utfärdandet af förordningar i sistberörda ämnen, komma undantag i angifna hänseende att innefattas i ytterligare tre författningar.

Det synes ligga i öppen dag, att det för dem, hvilkas intressen skola tillgodoses genom de lättnader i tullhänseende, som ifrågavarande stadgar i olika hänseenden medgifva handel och industri, skulle vara en väsentlig förmån, om bestämmelserna härom funnes sammanförda i en enda författning. För ett sådant sammanförande af alla nu ifrågavarande bestämmelser fordras gifvetvis någon tids erfarenhet af tillämpningen af hithörande olika föreskrifter. Det torde nämligen icke vara uteslutet, att vid denna tillämpning bristande öfverensstämmelse på en del punkter kan yppa sig. Så mycket angelägnare torde det därför vara, att, så snart nödig erfarenhet i berörda hänseende vunnits, förslag till en enhetlig författning i ämnet uppgöres, hvarigenom icke blott bättre öfverskådlighet kan vinnas beträffande de möjligheter att erhålla lättnader i tullhänseende, som ifrågavarande lagstiftning afser att bereda, utan ock de bestämmelser i olika författningar, hvilkas tillämpning jämsides med hvarandra kan erbjuda svårigheter eller olägenheter, kunna bringas till full inbördes öfverensstämmelse. Om utredning och förslag i sådant syfte har Riksdagen funnit sig böra hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning.

Den i ofvannämnda motion afsedda kreditupplagsinstitutionen, i den form motionären tänkt sig densamma, är ägnad att tillgodose såväl handelns som den för export arbetande förädlingsindustrins intressen. I den mån kreditupplaget öppnas för handeln, torde detsamma emellertid i vissa afseenden kunna innebära olägenheter för den inhemska industrin. Det kan nämligen vara med vissa svårigheter förenadt att så begränsa möjligheten att däraf begagna sig, att institutionen kommer endast transithandeln till godo. Motionären beräknar, att den danska staten genom kreditupplagsinstitutionen lämnar transithandeln ett räntefritt lån å 15—20 miljoner kronor. I själfva verket torde en afsevärd del häraf komma importhandeln till godo.

Såväl det af Riksdagen, på sätt ofvan är nämndt, godkända förslaget om frilager som nu förevarande förslag om tullrestitution äro

ägnade att bereda handeln betydande förmåner utan att i jämförlig mån gynna industrin. I betraktande häraf och med hänsyn till industrins erkänt stora betydelse för vårt land, synes det icke vara med en väl afvägd näringspolitik förenligt att genom ytterligare förmåner utöfver de redan ifrågasatta gynna handeln, för så vidt detta sker på bekostnad af industrins berättigade intressen.

I den mån kreditupplagsinstitutionen kan vara till gagn för den inhemska industri, hvilken förädlar tullpliktiga varor för afsättning äfven till utlandet, torde emellertid det af motionären gifna uppslaget förtjäna synnerligt beaktande. För att denna industri må kunna med framgång täfla å den utländska marknaden, böra åt densamma beredas likartade fördelar som de, hvilka andra länders förädlingsindustri åtnjuter. Ur denna synpunkt vore det för ifrågavarande svenska industri otvifvelaktigt af den största betydelse, om den komme i åtnjutande af de förmåner, som kreditupplaget erbjuder densamma. Riksdagen har därför ansett sig böra så till vida upptaga det af motionären väckta förslaget, att Riksdagen hos Eders Kungl. Maj:t begär utredning och förslag om införande af kreditupplagsinstitutionen i sådan form, att densamma må komma sistnämnda industri till godo. Vid utarbetande af förslag härom torde emellertid böra tillses, att icke statsverket genom medgifvande af allt för lång kredit tillskyndas större ränteförluster än nödigt är.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen antagit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag till förordning angående tullrestitution i vissa fall vid återutförsel af utländsk vara, dock att §§ 2 och 3 skola erhålla följande lydelse:

§ 2.

Tillstånd för handelsidkare att begagna sig af den i § 1 afsedda rätt meddelas af generaltullstyrelsen. Sådant tillstånd må endast lämnas handelsidkare, som är känd såsom synnerligen redbar och solid samt i öfrigt pröfvas lämplig. Tillståndet kan af generaltullstyrelsen återkallas, när de förutsättningar, som legat till grund för tillståndets meddelande, icke längre förefinnas.

§ 3.

Konungen äger bestämma, för hvilka varor och, där med afseende å särskildt varuslag så erfordras, under hvilka förutsättningar rätt till tullrestitution enligt denna förordning må åtnjutas; dock må i intet fall

sådan rätt afse spannmål, omalen eller malen, lefvande djur, brännvin och sprit, alla slag, eller vin.

Rätt till restitution må tillerkännas handelsidkare allenast å plats, där tullkammare finnes.

Därjämte får Riksdagen anhålla,

att Eders Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning af frågan, huruvida vid uppläggande af gods å nederlag sådan kontroll må kunna anordnas, att erlagd tullafgift kan vid godsets utförande restitueras, äfvensom, därest utredningen därtill gifver anledning, för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser i sådant syfte;

att Eders Kungl. Maj:t måtte, så snart nödig erfarenhet vunnits i fråga om tillämpningen af de i olika författningar inrymda bestämmelserna om undantag från de allmänna reglerna beträffande tullafgifts erläggande, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till författning, däri sålunda gällande undantagsstadganden finnas sammanförda; samt

att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida tillstånd till kreditupplag må kunna medgifvas i sådan form, att detsamma kommer den industri till godo, som förädlar tullpliktig vara äfven för export, äfvensom för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill en sådan utredning må föranleda.

Stockholm den 28 maj 1912.

Med undersätlig vörndad.